

# “Durant el franquisme, als músics en català tot els era més fàcil que no pas ara”

Nascuda a Palma l'any 1947, enguany Maria del Mar Bonet fa quaranta anys que començà la carrera, i ha decidit de celebrar-los cantant, fent concerts (amb el seu grup, amb l'Orquestra Simfònica del Vallès, amb Miguel Poveda) i enregistrant un nou disc, 'Terra secreta'.

**J**a fa molts anys que Maria del Mar Bonet es va convertir en la gran dama de la cançó catalana i potser també mediterrània. La celebració d'aquests quaranta anys de prolífica i intensa activitat ben segur que ho confirmarà.

—Són quaranta anys de carrera musical. Creieu que hi ha unes constants que la travessen de cap a cap?

—No ho sé. Em sembla que jo sóc la menys indicada per a dir-ho. Si hi ha hagut cap constant, ha estat la voluntat de fer bones cançons, de mantenir la veu sempre en bona forma, de fer una música cada vegada millor. Aquestes han estat les meves constants.

—La jove Maria del Mar Bonet que es va introduir en el món de la música amb més o menys ambicions, deu estar molt contenta per la manera com li han anat les coses, no?

—Contenta? És possible, però jo no mir gaire ni cap endarrere ni tampoc cap endavant. Procur viure el dia a dia amb tanta intensitat com sóc capaç. El *carpe diem* és, potser, una de les meves constants.

—Fa poc, heu col·laborat en un seguit de concerts amb l'Orquestra Simfònica del Vallès. Com ha estat l'experiència?

—Fantàstica, fantàstica... Ha estat una gran experiència. Jo ja havia actuat algunes altres vegades amb orquestres simfòniques i sempre havia anat bé, però aquest cop n'estic especialment satisfeta. He estat feliç de cantar amb aquests músics. Tots ens hem hagut d'adaptar una mica i això ho ha fet molt enriquidor. A

llat tant que serà molt difícil de repetir, al cap del temps, un seguit de celebracions tan festives i tan productives.

—Abans que en parlàvem... Creieu que potser una de les constants de la vostra carrera són els canvis i les provatures estilístiques?: Heu escrit cançons pròpies, heu musicat poemes d'altri, heu temptejat el jazz, heu treballat la tradició mediterrània, també el flamenc, heu col·laborat amb ballarins...

—Als artistes els agrada gairebé sempre d'experimentar, tant pintors, com músics o escriptors. Ara fa poc vaig treballar amb un músic jueu i un d'egipci; més o menys improvisarem una *jam session* que varem mig preparar només amb dos dies de temps: ha estat fantàstic. Els canvis d'estil i les provatures que pugui haver-hi en la meua carrera són les mateixes que hi ha en l'obra d'un pintor que, per exemple, primer comença amb el cubisme i acaba dedicant-se a l'art abstracte. La qüestió és anar experimentant, i procurar fer-ho sempre amb els propis

més a més, els arranjaments que han fet en Joan Bibiloni i en Toni Cuenca són una feina magnífica.

—Aquesta col·laboració és per a fer festa grossa de les quatre dècades de carrera?

—No exactament. Més ben dit: tot l'any ha estat un any de celebracions continuades. He celebrat els quaranta anys amb la Simfònica, però també amb en Miguel Poveda, i ara trauré un nou disc que també servirà per a celebrar-los, i fins i tot tornaré a cantar a la meua ciutat, Palma, on havia estat vetada aquests darrers anys. La veritat és que he treba-

## 'Terra secreta', a la venda

El 10 de setembre surt a la venda el nou disc de Maria del Mar Bonet, 'Terra secreta', una obra més propera, menys oriental —pel que fa als estils, la sonoritat i la instrumentació— que l'anterior, *Amic, amat*. La cançó que obre el disc, "Terra secreta", és un poema de Robert Graves traduït al català per la seva filla Llúcia Graves, i amb música de Javier Mas i Jay Ansill. Amb la resta de peces, Bonet s'assegura un bon repertori: "La dansa d'amor", de Toti Soler; "Cançó de l'amor petit", de Joan Manuel Serrat, amb arranjaments de Manel Camp; o "Mai donis per finit", un poema de Miquel Àngel Riera musicat per Joan Bibiloni, de qui també interpreta la versió musicada d'"Epitalami", poema de mossèn Alcover. El repàs de Maria del Mar per la Cançó no s'atura pas aquí: inclou també "Dos anònims", d'Ovidi Montllor; i "Blues en sol" i "Tant com te cerc", de Guillem d'Efak.

Per aconseguir la proximitat que cercava, el so marca de la casa Bonet, la cantant ha comptat amb la col·laboració dels músics que l'acompanyen des de fa dècades i algun de nou: Javier Mas, responsable dels arranjaments de la majoria de peces; el contrabaix Jordi Gaspar, l'enginyer de so Ferran Conangla i una troballa que Maria del Mar mateix destaca: Dani Espasa.

Un disc serà i madur per a celebrar els quaranta anys de carrera.

A. M.

colors; en el meu cas, amb la meua veu i la meua personalitat musical.

—**Heu anat planificant aquests canvis, o heu anat fent allò que a cada moment teníeu ganes de fer, guiant-vos pel gust i la intuïció?**

—La mateixa vida artística ja et porta a fer aquests canvis, perquè fa que coneguis més músics i que hi acabis coincidint-hi en els interessos i, també, en els projectes. En el meu cas, però, no ha estat premeditat, sinó un trobar-m'hi. Tant amb Theodorakis, com amb les bandes de música de Tunísia i Damasc, com, ara, amb Miguel Poveda.

—**Amb els anys, creieu que augmenten les ganes de risc?**

—Artísticament, sempre he estat agosarada. Sempre. La meua primera col·laboració amb els músics de Tunísia, per exemple, és de fa trenta anys. I l'interès pel flamenc ja fa molts anys que em dura.

—**Durant aquests quaranta anys com creieu que ha variat la situació de la música en català al nostre país? Com la veieu actualment?**

—La situació no està gaire bé. No ha passat res d'allò que fa quaranta anys o fa trenta pensàvem que havia de passar. I la raó és que tant les institucions com els mitjans de comunicació d'aquí no ens han donat suport. Per començar, Espanya i el poder central no han entès mai que una cultura feta en català, gallec o èuscar enriqueix Espanya, en comptes d'empobrir-la i destruir-la. I, després, a Catalunya hi ha hagut des de sempre una manca total de confiança envers els creadors del país, que surten poc per les ràdios i per les televisions tot i tenir tanta qualitat o més que molts cantants i músics estrangers que hi apareixen —sembla— només pel fet de ser-ho. Jo crec que en general hi ha un sentiment d'inferioritat, en aquest país, i això ens perjudica terriblement.

—**Entre les noves generacions de músics i cantautors, hi endevineu cap nova Maria del Mar Bonet, o cap nou Llach o cap nou Raimon?**

—Cada generació és diferent. No hi veig cap nova Maria del Mar perquè ara hi ha unes altres circumstàncies. El que és segur, però, és que no falten ni bons músics ni talent; el que falten són més infraestructures i ajudes que els donin sortida i projecció. Molt sovint tinc la impressió que, quan nosaltres començà-



JUAN MIGUEL MORALES

rem, tot ens era molt més fàcil, encara que fóssim en ple franquisme. No hi havia aquesta invasió de músics de fora que hi ha ara, i no hi havia un menyspreu per les creacions i els creadors de casa. Ara, en canvi, per molt trist que ens pugui semblar, aquest menyspreu hi és.

—**Creieu que és possible canviar aquesta situació?**

—Sí. És clar que és possible. Seria impossible si aquí i ara no hi hagués gent amb molta qualitat. Però n'hi ha, i molta. Per a rectificar la situació, però, primer ens convindria rebre lliçons d'uns altres països, com ara Grècia o Itàlia, en què la

música i els músics del país reben molta promoció.

—**De vegades, potser heu tingut la impressió de ser més valorada a fora que no pas a casa?**

—No. Jo tinc la sensació d'haver estat valorada a molts de llocs, i això és una cosa que tampoc mai no m'ha sorprès, en el sentit que la música és tan universal que, si has agradat a una gent i a uns espectadors d'un país determinat, sigui el teu o un altre, això ja vol dir que pots agradar a gent i espectadors de pertot.

*Pere Antoni Pons*